

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Skjalde-Blik paa Danmarks Stjerne i Sølv-Bryllups og Kronings-Aaret 1840

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Skjalde-Blik paa Danmarks Stjerne i Sølv-Bryllups og Kronings-Aaret 1840", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 16. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1840_678-txt-shoot-idm720/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

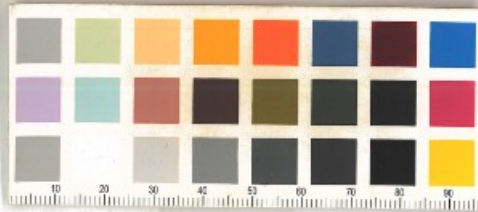
at berede Herren mere Priis og glædere Lovsang af de Spædes Mund, den Herre Kristus i Davids Stad, ved hvem alle Konger herske, og af Hvem Danmarks Konge, gid længe, gid priselig og uforglemmelig, bærer Ravn; thi just fordi Dronningen ei tænker paa at berede sig selv Priis, derfor har Herren beredt og vil seje meere berede Hende Priis baade af de Spædes og de Børnes og de Gamles Mund. Ja, i Aften begynder det at udbrøde, hvad Glæden i Børnes Afsyn alt længe viiste, var herlig forberedt, thi i Aften lyfkonste de Spæde Prindsessen, der gav dem en glædelig Fæst, lyfkonste de Hende som Danmarks Dronning, og ligesom vi ældre med Glæde indslutte vor Hylde i Børnes, saaledes stal vist Mange af disse Smaa, naar de blive store og gamle, og berede den Herre Jesus ny Priis af Spædes Munde, ogsaa berede vor Konge og Dronning, Christian Frederik og Caroline Amalia, Priis af de Børn, som fødes, det Kold, som skædes til at love Herren, og til at takke Ham for alle Hans underlige Gjerninger blandt Menneskens Børn, og med denne lyse Udsigt tilkomster jeg, i Jesu Ravn, Kongen og Dronningen, Høje og Løve, Store og Smaa i Danmarks Rige, en glædelig Jul og et lykfulgt Nyaar!

Nyaaars - Aften

(i Danste Samfund.)

Mine Herrer!

Vel er jeg treven til at komme ud af Kulen, selv naar Solen skinner saa deilig som i Gaar, men jeg hører dog ingenlunde til de daglige Dværge, saa, naar jeg først slipper ud, bader jeg mig med stor Fornøielse i Solen, saavelsom andre Mennesker, og det var lykkeligvis ogsaa Tilfældet i Gaar. Som sædvanlig standede jeg da paa Volden over Befæstningen, hvor Udsigten er særdeles efter min Smag, blandt Andet vistnok, fordi man der ser baade Himmelen og Jord og Hav paa een Gang, altsaa hele det naturlige Universitet, der er ligesaa oplivende, som det Unaturlige er aandsfortærende. Da vi nu var saa nær ved Nyaar, faldt det mig naturligvis ind, at det vel var sidste Gang, jeg nød denne Udsigt i det gamle Aar, og skændt jeg tit med Hids har bevist mig selv, at vores Nyaaarsdag er en urimelig Ting, da den hverken falder sammen med Vinter-Soelhverv eller Foraars-Jævndøgn, som det var Mening i, men falder plump med Derren ind i Huset, saa var der dog ogsaa for mig noget Særdels ved den Forvandling fra 1839 til 1840, som om den Nyaaarsdag var en Arel, hvorom Tidens Hjul dreiede sig. Herved faldt jeg da i Tanker over det Tidens Hjul, der umagtelig forbytter alle de syv og alle de utallige Verdens Underværker, thi hvor latterlig end Bøgen er, man lægger paa

Præteritum, Præsens og Futurum i den sorte Skole, hvor Intet stæer, som er værdt at tale om enten i den forbigangne, den nærværende eller den tilkommende Tid, saa er dog andensteds, hvor der virkelig stæer noget Markværdigt, denne Forskiel mellem Fortid, Nutid og Fremtid ganske rigtig en Hovedsag, vi altid skulde have i frisk og levende Minde, og som derfor nødvendig stæer os Hyaars-Aften, da det gamle Nær ligger bag os med alle sine Tildragelser, og det Ny stæer for os med alle sine Mueligheder, saa det nærværende Dieblif, midt imellem, er nær ved at forsvinde urandst. Det Sidste er imidlertid en stor Feil, da det nærværende Dieblif ved at blive urandstet ogsaa bliver ubenyttet, og er dog alle Dage det Sæst, vi kan udrette Noget med, og naar jeg derfor iasten ønsker Dem og mig selv et lykkeligt Nyaar, da ønsker jeg os dermed først og fremmest Sind og Lykke til at gribe Dieblifet og benytte det saa godt som mueligt, thi ved at tabe os i Fortiden eller drømme om Fremtiden, spille vi kun vor Tid og fortære vor Kraft til ingen Nytte, da det forbigangne dog aldrig lader sig opnaa og det Tilkommende bliver kun noget værdt ved at sebes af en daadfuld Nutid. Men skal vi rettelig benytte Dieblifet, saa vor Nutid kan blive hvad jeg kalder daadfuld, da maae vi visnok ikke glemme, at Dieblifet stæer hele sin Værdning af den Fortid, det fylder sit Udspring, og af den Fremtid, det giver Byrd, saa kun naar Fremtiden bliver Fortiden værdig, er Dieblifet vel anvendt. Tilsonfningen af et lykkeligt Nyaar indslutter derfor ogsaa det Ønske i sig, at vi

stedse maae see vor herlige Fortid i et klarere Lys, og arbejde rask paa en ligedan Fremtid, uden at ændse hvad Dyosfælse det for Dieblifet koster, eller forvirres af de skæve Domme, vi nødvendig møde hos alle dem, der, som Dyrene, leve kun for Dieblifet, og føle sig hverken sammenkædede med store Forsfædre eller bekymrede for en fraalende Efterfølg.

Dg skulde det vel nu være et tomt Hjærnspeind, eller mon det ikke være et af de Lynglimt, der aabner store og lyse Udsigter, naar Manden kommer over os, hvad der slog mig under Betragtningen af Himlen, Jorden og Havet, sammensmeltende i Daglelyset, at deri speile sig Tiderne og vort Forhold til dem!

Fortiden, synes mig et som Himlen, der hvælver sig over os og drager os underlig til sig, som vort oprindelige Fædeneland, baade Livets og Lysets hemmelige Udspring, men er saa stor og ophøiet, at vor Værksomhed kan ikke naae den, vor Daarskab ei skade og vor Vidsdom ei nytte den, saa vort Forhold til den forandres kun ved Lys og Mørke, og dette Forhold er os vigtigt et for Himlens, men kun for vor egen Skyld. Ja, saaledes betragter jeg Fortiden, der jo for Mange et ligesaa øde og tomt, som den synlige Himmel for de Blinde og for os Alle i en balmørk Nat, men er ikke desmindre for alle sine Lyndinger med raabne Vine et himmelblaat Kiærminde-Dyb ei blot med utallige Lys som kændrende Stjerner, men, ved Inderværket i Tidens Fylde, selv med Sol og Maane til Liv og

Frugtbare i Landens Verden, saa hvad der, som Glemsel, Banskundighed og Selvflogskab, afbryder vor historiske Forbindelse med Fortiden, forarsager aandelig det samme Tab, som Blindhed og Mærke legemlig, ved at skjule Himlen og dermed dele Verden i sin Storhed og Glæde for vort Dø.

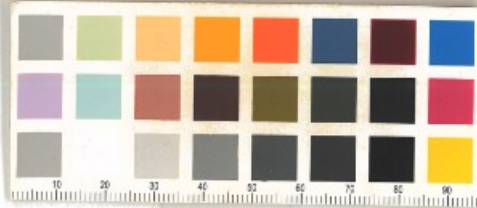
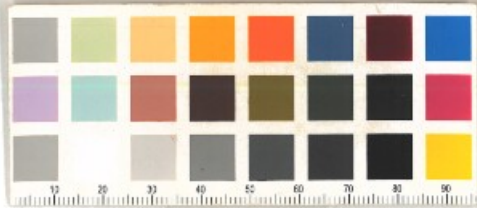
Nutiden, eller det nærværende Dieblis, forekommer mig som Jorden, den eneste Gienstand for egenlig Besiddelse, den faste Grundvold for alle Bygninger, og Skue-Pladsen for alle de store Begivenheder, som virke afgjørende og efterlade sig kiendelige Spor, fordi den er det Nærværende og Haandgribelige, Moder-Etiødet og Grav-Steinen for Alt hvad der vorer og visner, fødes og døer, i bestandig Berel-Virkning med Menneskens Børn. Til Nutiden som til Jorden, saae vi derfor, alle vore Dage, enten vi vil eller ikke, i det tætteste, mangfoldigste og mest indviklede Forhold, og her er det Liv og Død, det fremfor Alt gjælder om; thi derpaa beroer det aandelig med Nutiden, som legemlig med Jorden, om den skal tjene os, eller vi tjene den, saa hvem der tænker, de ved at drive med Strømmen kan saae Held til at vende den, tage ligesaa mærkelig seil, som hvem der vilde opsætte sin Virkning paa Jorden til efter sin Død.

Fremtiden, som de underlige Tvillinger Eyskens og Ulyffens dunkle Moder-Etiødet, ligner endelig i mine Dine Havet, det immer bevægelige og foranderlige, snart blåsfille eller let bølgende, snart oprørte og brusende Hav, der ligesaa naturlig vækker dybe Længsler og stolte Forhaabninger, som det

strækker de Fæige og opsluger de Driflige, men er altid hvad der udvider vor Synskreds i det Uendelige. Det gaar derfor Mange med Fremtiden ligesom de rette Land-Strabber med Havet, at de, fordybede i det nærværende Dieblis, kun høre dunkle Blygter om Fremtiden og ønske den ikke, medens det dog ene er Frygt og Haab, der sætter os i en virkelig Forbindelse med Fremtiden, som med Havet, og da nu Frygt og Haab er de store Drive-Kraft i al menneskelig Virksomhed, bortfalder den nødvendig i samme Grad, som Fremtiden taber sin Betydning og sine Tilskikkelser for os.

Men er det dog ikke maaskee en ørkesløs Betragtning, jeg her indbyder Dem til at dele, eller kan jeg sige Dem hvortil den nytter?

Dette i vore Dage sædvanlige Spørgsmaal ved alle store Vilj paa Livet, vil jeg kun narve, for at De kan vide, det undgik ikke min Synskred, men vil ingenlunde prøve paa at besvare, thi seer De under Tælen Lynglimt fra den dunkle Fortid, og hører De et Kald til kraftig Dieblis i adle Dømed, da er Betragtningen langtfra at være ørkesløs, enten saa jeg kan sige Dem, hvortil den kunde nytte eller ikke, men seer og hører De intet Saadant, da hjalp det dem ikke heller det mindste, om jeg end so-leklart beviser, det burde saa være. Kun det ved jeg, at hos mig var Betragtningen ikke ørkesløs, thi den drev mig til at benytte Havets sidste Dieblis bedre end jeg pleier, og den valde lyse Forhaabninger hos mig om det Tilfaldende og dermed alle de Kræfter, der hos mig kan sættes i Bevægelse til Fremtidens

Jord, og jeg er endnu paa mine gamle Dage i visse Maader et Barn, saa de Forhaabninger der glimte mig imøde Nyaaars-Aften fryde mig dobbelt, fordi den Aften har i Folkets Tankegang Havd paa at give sidste Varsler. Og hvorfor skulde jeg nu ikke tænke, at De, mine Herrer! næsten Alle meget yngre end jeg, altsaa Bændommen naturlig nærmere, ønske med mig de lykkeligste Varsler denne Nyaaars-Aften, da Frederik den Sjettes Aar udløbe og Christian den Ottendes oprinde! Vel sandt, at for Ungdommen, hvis Fremtid synes en Evighed, og hvis Haab derfor har kielte Vinger, er Udlytterne af Naturen smilende; men naar vi have os over det blot Personlige, Indskrænkede og Egenlyttige, til Folket og Fædrelandet, til Land og Storsværk, da se! dog de bluge saavel som de Gamle, at Fremtiden er saare vis, og selv det mindste lykkelige Varsel ei at foragte, og jo bedre vi kende til Tiden dog os, desmere maane vi i Aften ønske et godt Varsel om Tiden for os; thi Frederik den Sjettes Dage var til alle Ender, saa de kan tænkes fortsatte paa de forfælskeligste, skarpeste medfattede Maader. Ja m. H. Slutningen af forrige Aarhundrede og Begyndelsen af Dette var aabenbar en stor Overgangs-Tid, hvori modfattede Retninger idelig mødtes, Kampede og krydsede hinanden, uden at det endnu synes afgjort, hvad der skal seire, eller om den store Overgang skal være til det Bedre eller til det Værre, saa at naar jeg dristig paafaaer, det vil allebegne være til det Bedre og hos os til det Bedste, da er det langt meer af gode Forvarer end af haandgribelige

Beviser min Dristighed udspringer, og mellem disse gode Varsler synes mig vigtigst hvad der er mig vissest: Lyset, der omslutter, og Gløden, der oplyser mig, naar jeg, som i disse Dage, det skarpeste jeg kan, serrer frem og tilbage for at sionne hvad Fortiden spaaer og hvad Fremtiden lover. Ja m. H. dette Landens Vidnesbyrd om et forestaaende Tidrum, hvori Lyset skal forklare den Fortid, hvorover nys Verket rugede, og hvori Rutiden, som alt for lange Krigens og Dødens Bytte, opofres til alle Livets og Fredens gavnlige Systemer og skionne Konster, saa sigende Haab om Fremtiden afsløser den vorende Frygt, hvormed den lange saees imøde; dette Landens Vidnesbyrd er mig denne Nyaaars-Aften endnu et sikkrere Varsel end gennem hele den forbigangne Menneske-Alder, fordi dei ved Dødens Porte har staaet sin Prove, forstummede ikke med den Konges Løber, til hvis Liv jeg fra min Ungdom knyttede Haabet for denne Vlet af Jord, men blev end mere hørslet i vor ny Konges Dage, som et Udraad af den lange forventede, forberedte og forlyndte, men dog først nu indtraaede Nyaaars-Tid.

Ja m. H. vel har jeg glædet mig som et Barn til det kongelige Gulv-Bryllup, jeg ad Aare ventede at opleve, og at see ferberligt ved en stor Siendsgjerning, som afgjorende beviste, at Bladet i det mindste hos os virkelig har vendt sig til Aandens, til Folke-Livets og Moderes-Maalens Fordel, Seiers-Fest og Gylben-Aar; men dog har alt længe „Solv-Bryllup“ ringet for mit Dre som det rette Navn paa hvad Glæde-

ligt der staaer før Dønnen, og Christian den Ot-
 tendes Haar bliver jo netop et Kongeligt
 Solvbrilluyes saavel som et Kronings-
 Haar, saa det er i sin Orden, at jeg netop nu
 vander for et tredobbelt Bryllup i Randens Rige,
 som skal forherlige Christian den Ottendes Dage.
 Mit Bærsel vilde imidlertid synes mig selv svagt,
 hvis der ikke i mit naturlige Villevægsprog, som er
 Nordens Mytteri, frembrangt et Udtryk for de store
 Egteskaber, jeg ønsker og haaber, mellem Lyset og
 Fortiden, Livet og Nutiden, Lykken
 og Fremtiden, og derfor kronedes først min
 glade Stemning denne Nytaars-Aften ved Randens
 Mindelse om, at de Bryllupper, jeg tænkte paa, var
 fra Arilds-Tid omspaaede i Norden, ved de tre Jette-
 Moers Egteskab med Nerne: Friggens med
 Odin, Sifs med Thor og Gerdas med Frey;
 men da jeg ingenlunde tør siøle paa, at denne Sig-
 nelse vil være Dem enten saa gennemsigtig eller saa
 gennemgribende, som den er mig, vil jeg lade det
 være Nok at have nævnet dem til min egen Hornet-
 else, og slutte med Dvslet, De viis alle deler, at vi
 maae leve den Dag, da det er soleskært, at alt Dette
 var kun Hjernespind i den Betydning, som al
 Poesi kan kaldes saa, hvor „Hjerne og Brage“
 var Rævnet baade paa Himmels og Jordens Skjal-
 de, der dristlig sang hvad Odin saae fra Lyd-
 skjaly!

